La ciència oberta a la UAB

Conclusions i propostes d'acció de l'enquesta al personal investigador

Christian Olalla-Soler · Sara Rovira-Esteva

Jornada de la Ciència Oberta 2026

L'enquesta en xifres

Personal investigador de la UAB · 17 de març - 30 d'abril de 2026

467
respostes vàlides

63
departaments i instituts representats

9 %
participació en el cas dels departaments

90
ítems analitzables i 3 preguntes obertes

Mostra voluntària i no probabilística: potser hi està sobrerepresentat el personal més interessat en la ciència oberta. Les comparacions entre grups són descriptives.

01

Conclusions

El personal investigador comparteix els valors de la ciència oberta i ja la practica en la publicació…

…però amb un coneixement limitat dels models, condicionat pels sistemes d'avaluació i amb desigualtats entre àmbits i etapes de la carrera.

Suport gairebé unànime, coneixement limitat

La pràctica s'ha avançat al coneixement

93 %

considera important que la seva producció estigui en obert

83 %

ha publicat en obert

Però només…

sap definir l'accés obert daurat

sap definir l'accés obert diamant

identifica la llicència que permet reutilitzar

Una concepció centrada en la publicació científica

Què s'identifica amb la ciència oberta

AL CENTRE

Accés obert als articles

A LA PERIFÈRIA

- Dades de recerca
- Recursos educatius en obert (REO)
- Revisió oberta
- Ciència ciutadana

La qualitat s'associa al pagament d'APC

El cost de publicar en obert és una limitació rellevant

61 %
creu que una revista de qualitat en obert implica pagar APC

68 %
ha pagat APC alguna vegada

22 %
dels qui n'han pagat, ho ha fet alguna vegada amb fons personals

15 %
afegeix el cost com a limitació, tot i que no era una opció

Gairebé **4 de cada 5** limitacions a publicar en obert afegides a les respostes obertes es refereixen al cost de publicar en obert.

Manca de coneixement, no d'actitud

Principals limitacions per publicar en obert (% de la mostra)

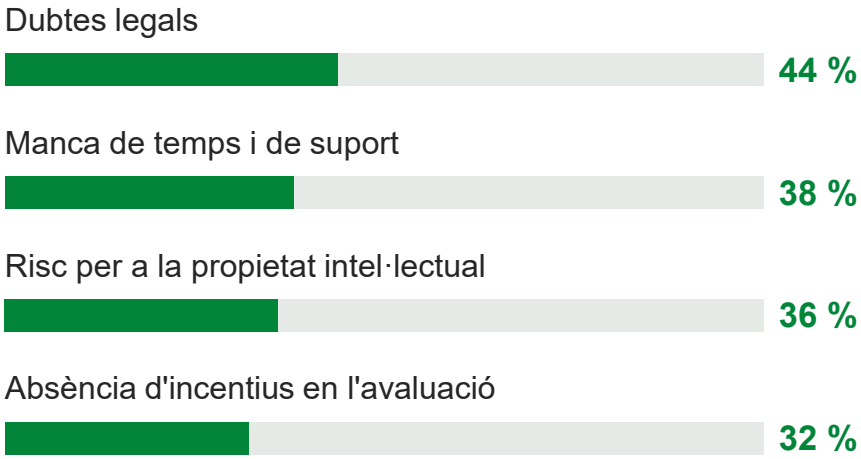

Què vol dir?

Els frens no són de convicció. Calen assessorament jurídic, temps, personal de suport i que l'avaluació reconegui aquestes pràctiques.

L'avaluació condiciona la pràctica

…però es demana ampliar-ne els criteris

AVUI

90 %

fa servir el factor d'impacte de la revista

→

EL QUE ES DEMANA

79 %

una avaluació amb múltiples indicadors

78 %

el reconeixement de la transferència

Els recursos es coneixen amb la pràctica

Coneixement i ús de recursos institucionals (% de la mostra)

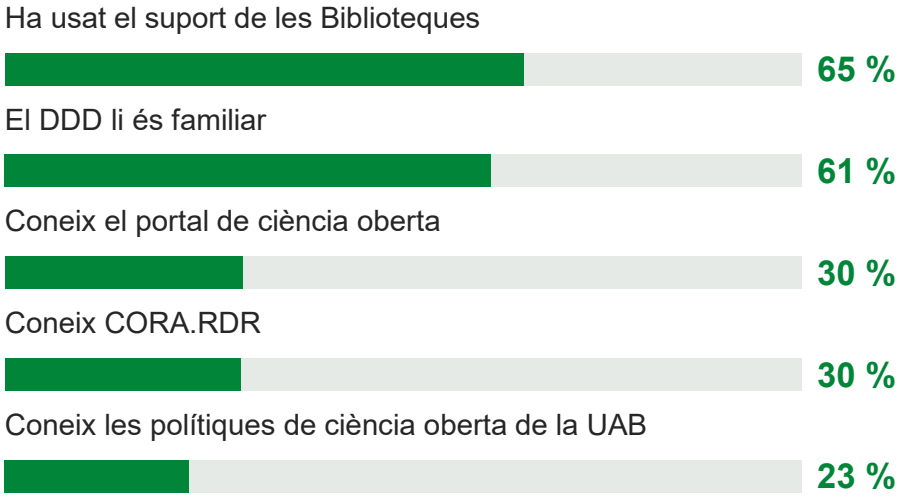

74 %

Demana formació: el curs més demandat és publicar en obert sense pagar APC

Cultures diferents, no valors diferents

Paga APC en totes o la majoria de les publicacions

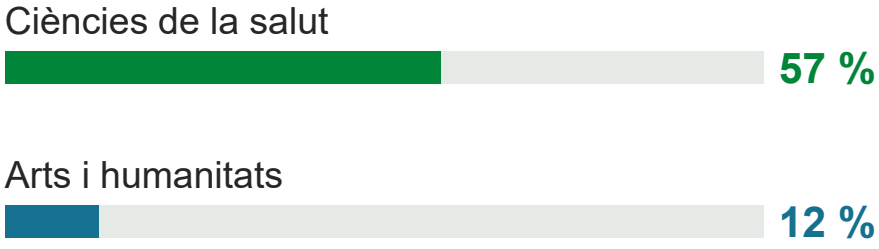

La importància de publicar en obert és elevada en tots els àmbits: canvien les vies per fer-ho, no els valors.

Acords transformatius

Beneficien sobretot els àmbits acostumats a pagar per publicar en AO.

25 % els considera poc rellevants perquè no n'hi ha a la seva àrea.

Mancances en les etapes inicials

El DDD li és familiar

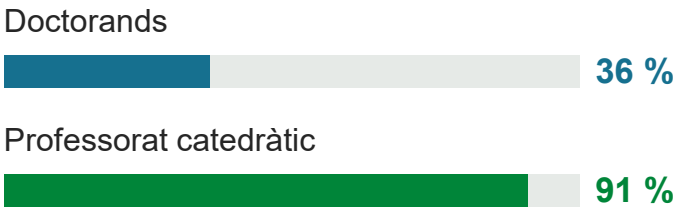

El coneixement arriba amb l'experiència: el DDD és familiar per a un terç dels doctorands i per a nou de cada deu catedràtics

Gènere i etapa inicial de la carrera

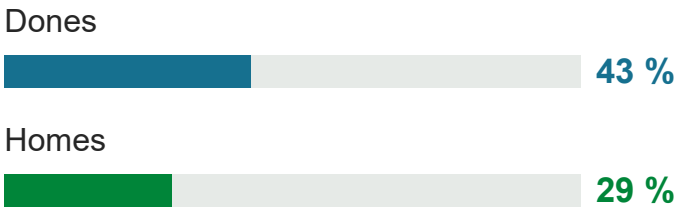

Tot i que les pràctiques de dones i homes són pràcticament idèntiques, estan més exposades als dèficits de coneixement perquè es concentren en les etapes inicials.

02

Propostes d'acció

Cinc línies d'acció prioritàries

Propostes per a la política institucional de la UAB

A

Formació i comunicació institucional

7 accions

B

Finançament i model de publicació

5 accions

C

Suport tècnic i de personal

2 accions

D

Avaluació

3 accions

E

Equitat i seguiment

2 accions

A. Formació

Línia A · Formació i comunicació institucional (1/2)

1 Itinerari formatiu avançat, no de sensibilització

Més demandat: publicar en obert sense APC (74 %), indicadors multifactorials (64 %) i REO (63 %).

2 Guia i assessorament sobre llicències i drets

Els dubtes legals són la primera limitació (44 %); només el 24 % sap quina llicència permet reutilitzar els recursos.

3 Ciència oberta a l'acollida i la formació doctoral

La formació per a direccions de tesi també té un paper fonamental.

4 Formació per a avaluadors

El 77 % ha participat en processos d'avaluació: són palanca de canvi.

A. Informació i comunicació

Línia A · Formació i comunicació institucional (2/2)

5

Llistes de revistes diamant per àrees, amb indicadors de qualitat

Per trencar l'associació entre qualitat i pagament (61 %), seguint models existents a la UAB.

6

Informació en els moments de decisió

En publicar, demanar un projecte o preparar una acreditació. Poc coneguts: polítiques (23 %), CORA.RDR (30 %) i Portal de Recerca (30 %).

7

Persona delegada de ciència oberta a cada departament o centre

Informació adaptada a les necessitats de cada àmbit i perfil.

B. Finançament i model de publicació

8 **Revisar i ampliar la cobertura dels acords transformatius**
La queixa més repetida; el 25 % no en té a la seva àrea.

9 **Catàleg de títols coberts pels acords per àrees**
Alguns àmbits no els aprofiten perquè no saben que existeixen.

10 **Fons d'APC transparent i amb criteris d'equitat**
El 22 % dels qui han pagat APC ho ha fet amb fons personals.

11 **Aposta pel model diamant i la via verda**
Professionalitzar les revistes de la UAB i prioritzar el DDD davant de repositoris privatius.

12 **Monografies en accés obert**
Estendre-hi els acords i oferir vies obertes amb garanties de qualitat.

C. Suport tècnic

C. Suport tècnic i de personal

13 Servei de gestió i dipòsit de dades

Plans de gestió i dipòsit
a CORA.RDR.
Només el 50 % diposita dades.

14 Programa específic per als REO

Infraestructura, llicències
i reconeixement.
Només el 40 % ha compartit
materials.

D. Avaluació

D. Avaluació

15 Aplicar DORA i CoARA a l'avaluació interna

Transferència (78 %) i indicadors múltiples
i contextualitzats (79 %).

16 Mètriques obertes: DDD, EGRETA i OpenAlex

Desaconsellar ResearchGate i Academia.edu.

17 Assessorament sobre mandats i trams de recerca

Posar en valor la ciència oberta del PDI més enllà
de la publicació en obert.

E. Equitat i seguiment

18 Mesures per a doctorands i PDI lector

43 % vs. **29 %**

dones i **homes** en etapes inicials.
Mentoria i formació orientada cap a les seves necessitats.

19 Segona edició de l'enquesta, com a eina de seguiment

- Més curta.
- Mesurar l'efecte de les accions.
- Diversificar i ampliar més la mostra.

El repte no és convèncer el personal investigador...

sinó ampliar la concepció de la ciència oberta, aprofundir-ne el coneixement i facilitar-ne la pràctica.

Moltes gràcies!

Informe complet

Informe executiu

Enquesta

Dades

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona